

KONTROLL AV EKOLOGISK JORDBRUKSPRODUKTION 2014

INNEHÅLL

ALLMÄNT OM KONTROLLEN AV EKOLOGISK PRODUKTION 2014

1. Ekokontrollens innehåll är mer riskbaserat än förut
2. Förberedelse inför ekokontrollen
3. Lagerbalanserna och lagerkvantiteterna antecknas vid kontrollen
4. Feedback på kontrollen
5. Villkoren för ekoproduktion på webben
6. Kontroll av varuleverantörernas ekointyg
7. Hantering och tillverkning av ekoprodukter på den egna ekogården eller som underentreprenad
8. Kontaktuppgifterna till NTM-centralernas och Eviras sakkunniga inom ekoproduktion

AKTUELLT OM KONTROLLEN AV PRODUKTION AV EKOLOGISKA GRÖDOR

1. Register över ekologiskt producerat förökningsmaterial och undantagstillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial
2. Webbförteckningar över produktionsinsatser som lämpar sig för ekoproduktion
3. Baljväxter som såtts för olika ändamål vid uträknandet av baljväxtåren

AKTUELLT OM KONTROLLEN AV EKOLOGISK DJURPRODUKTION

1. Evira slopade två förteckningar över ekologisk djurproduktion 1.1.2014
2. Organiskt selen är inte godkänt för ekoproduktion
3. Ändrad klassificering av foderjäst inom ekoproduktionen
4. Fågelinfluensa och utevistelse för fjäderfä
5. Köp och försäljning av ekodjur
6. Anskaffning av konventionellt uppfödda unga fjäderfä
7. Konventionellt producerade proteinfoder vid utfodring av svin och fjäderfä
8. Användning av konventionell melass vid utfodring av ekologiska idisslare

ALLMÄNT OM KONTROLLEN AV EKOLOGISK PRODUKTION 2014

1. Ekokontrollens innehåll är mer riskbaserat än förut

Med hjälp av ett nytt kontrollförfarande försöker man bättre än förut rikta in kontrollerna på risker som är betydelsefulla med tanke på ekokontrollen. De riskbaserade kontrollerna syftar också till att göra övervakningsresurserna effektivare, till exempel den tid som åtgått till kontrollen.

Riskbedömningen görs av inspektören och den utgår från de produkter som marknadsförs från ekogården och från produktionsmetoderna. Till exempel stora produktionsmängder eller ekoprodukter som säljs direkt till konsumenten utgör i princip en större risk än till exempel gröngödsling eller kontraktsproduktion. Ett exempel på risker i anslutning till produktionen är parallellodling under omläggningsskedet, eftersom produkter som odlats med olika produktionsmetoder måste hållas åtskilt under olika produktionsskeden.

Inspektörens bedömning styr kontrollbesökets innehåll och därför kan kontrollen mer än tidigare inriktas exempelvis på att verifiera de handlingar som krävs i villkoren för ekoproduktion än på att granska åkerskiften.

2. Förberedelse inför ekokontrollen

Ekokontroller på gårdarna utförs under hela kalenderåret och en avsevärd del av kontrollerna utanför växtperioden. För att marknadsföra produkterna som ekologiskt producerade krävs inte att kontrollen för innevarande år är utförd, utan jordbrukaren ska använda det senaste ekointyget vid marknadsföringen av produkterna. I ekointyget har dess giltighetstid antecknats. För kontrollen ska jordbrukaren försäkra sig om att de handlingar som behövs är uppdaterade och finns tillgängliga:

- Ekoplanen som innehåller bl.a. uppdaterade växtföljds-, gödslings- och växtskydds-planer samt skifteskartor.
- En kopia av jordbruksskiftesblankett 102B för arealstöd eller registreringsmeddelandet
- Lagerbokföringen med tillhörande balanser och skiftesvisa anteckningar
- Verifikat över produktionsinsatser och produkter som inkommit till och avsänts från gården, särskilt:
 - Inköpsverifikat och garantibevis som påvisar förökningsmaterialets ursprung
 - Varuleverantörernas ekointyg
 - Följedokument och överensstämmelseförsäkran för mottagna produkter
 - I synnerhet ska jordbrukaren försäkra sig om att de skattebokföringsverifikat som är av betydelse för ekokontrollerna finns tillgängliga vid kontrollen.
- Eventuella avtal och tillstånd, exempelvis:
 - Avtal om överlåtelse av stallgödsel och utredningar om att den införskaffade stallgödseln kommer från extensiv produktion
 - Arrende/hyres- och underentreprenadavtal
 - Tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial och andra tillstånd som gäller den enskilda aktören

Evira påminner om att aktören inte kan säga nej till en kontroll och inte heller välja inspektör. Kontrolltidpunkten kan flyttas till exempel på grund av sjukdomsfall, men jobb på annan ort är ingen grund för att ändra kontrolltidpunkten. För en kontroll som inte har kunnat utföras på grund av aktören, eller som aktören annullerar mindre än 48 h före den avtalade tidpunkten, uppbärs en avgift om 101,00 euro.

Aktörens livsmedelsberedning bör inte kontrolleras av både NTM-central och Evira

Under 2014 har det framkommit att en del aktörer som hör till Eviras kontroll av ekolivsmedel också hör till den kontroll av framställning av ekolivsmedel med låg förädlingsgrad som NTM-centralen upprätthåller. Evira uppmanar dessa aktörer att med det snaraste utträda ur anting-

en Eviras livsmedelskontroll eller NTM-centralens kontroll av låg förädlingsgrad. Det är inte ändamålsenligt att aktören hör till kontrollsystemen för bägge produktionsinriktningarna utan bara till den som aktörens verksamhet anknyter till. Anmälan om utträde ska skickas till den myndighet som är överflödigt med tanke på aktörens verksamhet, dvs. antingen skickas anmälan om utträde ur kontrollen av låg förädlingsgrad till NTM-centralen eller anmälan om utträde ut kontrollen av ekolivsmedel till Evira.

3. Lagerbalanserna och lagerkvantiteterna antecknas vid kontrollen

I kontrollprotokollen antecknas produktionsskedena för de viktigaste växtodlingsprodukterna (trindsäd, proteingrödor, oljeväxter, torrhö och ensilage) som finns i lager vid kontrolltillfället och deras mängder (t.ex. 1000 kg, 10 hektoliter, 50 stycken osv.). Jordbrukarna bör säkerställa att uppgifterna i lagerbokföringen säkert överensstämmer med produktmängderna i lager vid kontrolltidpunkten. Estimerade mängder i lagerbokföringen kan senare preciseras och korrigeras t.ex. enligt redovisning över försäljning. Produktmängder som jordbrukarna själva uppger används som basinformation vid kontroll av ekoprodukternas spårbarhet, vilket görs t.ex. genom korsgranskningar.

4. Feedback på kontrollen

Inspektörerna har instruerats att ge jordbrukarna blankett 5 (utredning av jordbrukaren) för eventuell feedback i samband med varje kontroll. I utredningen kan jordbrukaren ge sin egen syn på kontrollens förlopp vilket är särskilt viktigt om jordbrukaren är av annan åsikt än inspektören. Den ifyllda blanketten kan ges till inspektören eller skickas till NTM-centralen.

Genom att ge feedback i samband med kontrollen hoppas man också minska behovet av formellt hörande av jordbrukaren, eftersom NTM-centralen hör jordbrukaren innan beslut fattas i fråga om överträdelser som normalt leder till marknadsföringsförbud.

5. Villkoren för ekoproduktion på webben

De centrala minimikraven för ekologisk jordbruksproduktion, anvisningar för tillämpningen och Eviras tolkningar ingår i Eviras guider:

- Ekologisk produktion 1 – Allmänna villkor och villkor för växtproduktion
- Ekologisk produktion 2 – Villkor för djurproduktion
- Ekologisk produktion 3 – Villkor för livsmedelsproduktion
- Ekologisk produktion 4 – Villkor för biskötsel

Guiderna kan laddas ner på webbadressen: [Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Blanketter och anvisningar](#). Tryckta guider kan beställas från Evira (saila.rake@evira.fi), tfn 029 530 4791) för 18,75 euro styck.

6. Kontroll av varuleverantörernas ekointyg

Ekointyget är ett av kontrollmyndigheten utfärdat intyg över att aktören hör till ekokontrollen. Av det framgår bland annat aktörens produkttyper enligt produktionsmetod och ekointygets giltighetstid (vanligen fram till slutet av följande kalenderår). När ekoodlaren köper ekologiskt producerade produkter måste han eller hon regelbundet försäkra sig om att säljaren hör till ekokontrollen, dvs. kontrollera sina varuleverantörers ekointyg. Sättet att kontrollera varuleverantörernas ekointyg ska beskrivas i ekoplanen.

Kontrollavdelningen

Datum

Dnr

Enheten för import-, export- och ekokontroll/Ekosektionen

16.4.2014

3196/0405/2014

Nedan beskrivs med exempel vad kravet innebär i praktiken, vem som de facto berörs av kravet och hur den nuvarande ekoplanen kan kompletteras för att uppfylla detta produktionsvillkor.

Försäkra dig om att säljaren av oförpackade ekoprodukter har ett ekointyg

En ekogård har inte alltid sådana varuleverantörer vars ekointyg behöver eller ens kan kontrolleras. Produkter vars leverantörer särskilt berörs av kontrollen av ekointyget är ekologiska plantor, ekologisk stallgödsel, ekologiskt foder, ekologiska djur samt ekologiskt utsäde som köps direkt från fröpackerier som hör till ekokontrollen.

Detaljhandelns aktörer behöver inte ansluta sig till ekokontrollen och har därför inget ekointyg. Produktens ekoursprung framgår då av förpackningspåskrifterna, till exempel garantibeviset för certifierat ekoutsäde eller förpackningen till ekologiskt socker, och av säljkvittona. En hänvisning till ekoproduktion på kvittot eller fakturan är särskilt viktig då förpackningspåskrifterna är skrivna på något främmande språk (exempelvis ett svenskt garantibevis).

Komplettera ekoplanen med sättet att kontrollera ekointyget

När det gäller sättet att kontrollera varuleverantörernas ekointyg kan den nuvarande ekoplanen kompletteras till exempel med meningar och metoder i stil med dessa:

Exempel 1.

"Leverantörer av ekologiska plantor uppmanas att foga en kopia av sitt senaste ekointyg till beställningsbekräftelsen för produktionsårets första leveransparti. På den mottagna kopian antecknas "OK", om intyget är tillräckligt och i skick, samt kontrollantens namn och datum. Kopian fogas till verifikaten i lagerbokföringen."

Exempel 2.

"En kopia av det senaste ekointyget begärs av leverantörerna av ekoplantor i samband med varje leveransparti. Intyget kontrolleras när produkterna tas emot. På kopian antecknas "OK", om intyget är tillräckligt och i skick, samt kontrollantens namn och datum. Kopian fogas till verifikaten i lagerbokföringen."

När en ekologisk växtodlingsgård inte har sådana varuleverantörer vars ekointyg borde kontrolleras regelbundet, kan ekoplanen för tydlighetens skull kompletteras till exempel på följande sätt:

Exempel 3.

"Gården har inga varuleverantörer för vilka det krävs en kontroll av ekointyget när deras produkter tas emot. Om situationen ändras kommer ekoplanen att kompletteras till denna del."

Exempel 4.

"Eventuella varuleverantörer, för vilka det krävs en kontroll av ekointyget när deras produkter tas emot, uppmanas att foga en kopia av sitt senaste ekointyg till beställningsbekräftelsen för det första leveranspartiet. På den mottagna kopian antecknas "OK", om intyget är tillräckligt och i skick, samt kontrollantens namn och datum. Kopian fogas till verifikaten i lagerbokföringen."

Webbsidorna underlättar kontrollen av ekointygen

På Eviras webbplats finns en tjänst där konsumenterna av ekoprodukter kan kontrollera att producenten eller tillverkaren av en ekoprodukt hör till ekokontrollen. Med tjänstens hjälp får konsumenten utifrån uppgifterna på livsmedelsförpackningen fram information om det gällande ekointyget för den ekoaktör som ansvarar för produkten. Tjänsten finns på Eviras webbsida: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Söktjänsten.

Söktjänstens information kan också användas som hjälp vid kontrollen av varuleverantörens ekointyg: Säkerställ till först direkt av varuleverantören att uppgifterna är aktuella. Skriv sedan ut ekointyget som kvitto och anteckna att det är kontrollerat. Om du själv fungerar som varuleverantör kan du publicera det senaste ekointyget på din egen hemsida så att kunderna enkelt får tag i det.

7. Hantering och tillverkning av ekoprodukter på den egna ekogården eller som underentreprenad

När det gäller kontroll av hantering och tillverkning av ekoprodukter på en gård råder en klar arbetsfördelning mellan kontrollmyndigheterna (NTM-centralerna och Evira). I situationer där hanteringen av ekoprodukter har lagts ut som fraktarbete eller på underentreprenad kan det ändå vara svårt att visualisera vad som ska beskrivas i ekoplanen, vilka anmälningar som ska göras till kontrollen och vem som de facto kontrollerar underleverantörerna.

Tabellen nedan sammanfattar uppgifterna och ansvarsområdena vid hantering och tillverkning av ekoprodukter. Kolumnen "samma verksamhet på underentreprenad" anger vad som dessutom behövs när motsvarande verksamhet sköts som fraktarbete eller på underentreprenad.

	Hantering och tillverkning av ekoprodukter på en ekogård	Samma verksamhet på underentreprenad
Småskalig hantering	<ul style="list-style-type: none"> • Märkning och småskalig hantering av egna produkter • Beskrivning i ekoplanen – anmälan till NTM-centralen behövs inte • NTM-centralen kontrollerar på gården 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekoplan + underleverantörens åtagande + anmälan till NTM-centralen • NTM-centralen kontrollerar (t.ex. ekogårdens granngård som torkar och lagrar) • Evira kontrollerar (t.ex. förpackare av morötter)
Framställning av livsmedel med låg förädlingsgrad	<ul style="list-style-type: none"> • Förädling av egna produkter • Beskrivning i ekoplanen anslutning till kontrollen • Måste ansluta sig separat till kontrollen, dvs. göra ansökan till NTM-centralen • NTM-centralen kontrollerar på gården 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekoplan + underleverantörens åtagande + anmälan till NTM-centralen • Evira kontrollerar underleverantören (t.ex. slakteri eller kvarn)
Annan framställning av eller partihandel med livsmedel	<ul style="list-style-type: none"> • Råvaror annanstans än från gården • Ekoplan • Måste ansluta sig separat till kontrollen, dvs. göra ansökan till Evira • Evira kontrollerar på gården 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekoplan + underleverantörens åtagande + anmälan till NTM-centralen • Evira kontrollerar underleverantören

Underleverantörens åtagande behövs alltid

Genom underleverantörens åtagande bekräftar underleverantören skriftligt sitt åtagande att i sin verksamhet följa bestämmelserna om ekoproduktion och kontrollsystemet. Åtagandet ges till huvudmannen och kan utgöra en del av underentreprenadavtalet.

Underleverantörens åtagande behövs alltid, dvs. fastän underentreprenadföretaget (t.ex. en annan ekogård, ett slakteri eller en kvarn) redan hör till ekokontrollen i fråga om sin egen ekoodling eller ekoframställning.

Kontrollavdelningen

Datum

Dnr

Enheten för import-, export- och ekokontroll/Ekosektionen

16.4.2014

3196/0405/2014

Så här anmäler du underleverantörens verksamhetsställen till ekokontrollen

Ekogården eller huvudmannen ska underrätta NTM-centralen om åtagandet för att ekokontrollen ska ha vetskap om underleverantörens verksamhetsställen och kunna kontrollera dem. Anmälan kan göras med fri formulering eller genom att använda en allmän blankett för ändringsanmälan: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Blanketter och anvisningar > Anmälningar till tillsynsmyndigheten > Förändring i verksamheten > Primärproduktion. Av anmälan ska framgå verksamhetsställets dvs. underleverantörens kontaktuppgifter, ekoverksamheterna och de produkter som hanteras. Eviras mallar för underentreprenadavtal innehåller alla nödvändiga uppgifter, så en kopia av avtalet räcker som anmälan.

Mer information om hantering, framställning och underentreprenad som gäller ekoprodukter ingår i kapitel 10 i guiden Ekologisk produktion 1 – Allmänna villkor och villkor för växtproduktion.

8. Kontaktuppgifterna till NTM-centralernas och Eviras sakkunniga inom ekoproduktion.

Ytterligare information och till exempel de modellblanketter som nämns i detta brev får du av ekokontrollexperterna vid NTM-centralerna och Evira.

Handlingar kan också skickas med e-post

Handlingar och tillståndsansökningar kan också skickas elektroniskt till NTM-centralerna och Evira. Adressen till alla NTM-centralers registratur är likadan, dvs. till exempel: registratur.nyland@ely-centralen.fi; registratur.osterbotten@ely-centralen.fi; registratur.egentligafinland@ely-centralen.fi. Eviras registratur har adressen kirjaamo@evira.fi

NTM-centralernas e-postadresser har formen fornamn.efternamn@ely-keskus.fi och Eviras fornamn.efternamn@evira.fi.

NMT-central	Adress	Kontaktperson	Telefon
Nyland	PB 36, 00521 Helsingfors	Virpi Aspelin-Nieminen	029 502 1039
Egentliga Finland	PB 236, 20101 Åbo	Erkki Aro	029 502 2547
		Eila Strang	029 502 2667
Satakunta	PB 266, 28101 Björneborg	Mirella Levomäki	029 502 2063
		Riikka Perttu-Koski	029 502 2073
Tavastland	PB 131, 13100 Tavastehus	Merja Kohvakka	029 502 5061
Birkaland	PB 467, 33101 Tampere	Marika Arrajoki-Alanen	029 503 6040
Sydöstra Finland	PB 1041, 45101 Kouvola	Kristiina Seppälä	029 502 9086
Södra Savolax	PB 164, 50101 St. Michel	Marja Pulkkinen	029 502 4073
Norra Savolax	PB 2000, 70101 Kuopio	Minna Mustonen	029 502 6602
Norra Karelen	PB 8, 80101 Joensuu	Merja Ignatius	029 502 6054
Mellersta Finland	PB 44, 40101 Jyväskylä	Riitta Laitinen	029 502 4569
Södra Österbotten	PB 156, 60101 Seinäjoki	Harri Väisänen	029 502 7639
Österbotten	PB 131, 65101 Vasa	Frank Norrén	029 502 8601
Österbotten, Karleby serviceenhet	PB 240, 67101 Karleby	Lars Björkgård	029 502 8540
Norra Österbotten	PB 86, 90101 Uleåborg	Johanna Honkanen	029 503 8058
Kajanaland	PB 115, 87100 Kajana	Jukka Kivioja	029 502 3553
Lappland	PB 8060, 96201 Rovaniemi	Arja Moilanen	029 503 7091

Kontaktuppgifterna till Eviras sakkunniga inom ekoproduktion:

överinspektör, sektionschef Beata Meinander, tel. 029 530 5044

överinspektör Merja Manninen, djurproduktion, tel. 029 530 5393

överinspektör Sampsa Heinonen, växtproduktion, tel. 029 530 4025

överinspektör Tiina O'Toole, fodermedel, tel. 029 530 5228

inspektör Leena Kankaanpää, förökningsmaterial, tel. 029 530 5391

överinspektör Teija Linden, livsmedel, tel. 029 530 4133

AKTUELLT OM KONTROLLEN AV PRODUKTION AV EKOLOGISKA GRÖDOR

1. Register över ekologiskt producerat förökningsmaterial och undantagstillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial
2. Webbförteckningar över produktionsinsatser som lämpar sig för ekoproduktion
3. Baljväxter som såtts för olika ändamål vid uträknandet av baljväxtåren

1. Register över ekologiskt producerat förökningsmaterial och tillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial

Otillåten användning av konventionellt utsäde var orsaken till inemot 80 procent av de marknadsföringsförbud som utfärdades för ekodlare år 2013. Det är därför skäl att påminna om att om det inte finns ekologiskt utsäde att tillgå behövs ett gällande tillstånd att använda konventionellt utsäde. Tillståndet kan vara allmänt (Eviras tillstånd) eller odlarspecifikt (NTM-centralens tillstånd).

Register över ekologiskt producerat förökningsmaterial

Registret över ekologiskt producerat förökningsmaterial upptar de partier av ekologiskt utsäde och ekologiskt plantmaterial som finns på marknaden. Registeruppgifterna bygger på fröpackeriernas och fröhandlarnas egna anmälningar och finns att få på webbadressen: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Växter > Frön och plantor.

Eviras beslut om rätten att använda konventionellt producerat förökningsmaterial

De arter för vilka det inte finns ekologiskt förökningsmaterial att tillgå har antecknats i Eviras allmänna tillstånd för användning av konventionellt producerat förökningsmaterial. Tillståndet måste vara i kraft vid tidpunkten då förökningsmaterialet skaffas eller, då det gäller egenproducerat material, vid sådden. Uppgifterna om anskaffningstidpunkten ska kunna verifieras med tillhörande verifikat såsom beställningsbekräftelse, fraktsedel eller räkning. Skiftesvisa anteckningar och lagerbokföring kan användas som verifikat gällande egenproducerat förökningsmaterial.

De arter som omfattas av Eviras allmänna tillstånd den 15 april 2014 avförs inte under perioden 16.4 -30.5.2014, även om arter som kommer ut på marknaden under den perioden förs in i registret över ekologiskt producerat förökningsmaterial.

Odlarspecifikt undantagstillstånd att använda konventionellt förökningsmaterial

NTM-centralen kan bevilja tillstånd till enskilda aktörer för en vegetationsperiod i gången, förutsatt att:

1. registret över ekologiskt producerat förökningsmaterial inte upptar någon sort alls av den växtart som odlaren avser att odla
2. ingen säljare kan leverera förökningsmaterialet före sådd eller plantering trots att odlaren lämnat in sin beställning i god tid
3. sorterna i registret över ekologiskt producerat förökningsmaterial av grundad orsak (bl.a. odlings-tekniska eller ekonomiska skäl, kontraktsodling, risk för växtsjukdomar eller skadedjur) inte lämpar sig för ekoodling eller.
4. det konventionellt producerade förökningsmaterialet används till forskningsändamål eller skyddsodling av vissa sorter

För att påvisa att inte en enda marknadsförare förmår leverera ekologiskt producerat förökningsmaterial måste det i ansökan meddelas när beställningen är gjord och vilka leverantörer som fått förfrågan om sorten. Eviras tolkning är att skälig bakre gräns för anskaffning av utsäde för åkerväxter som sås på våren är den 15 april. Det betyder att det inte finns någon orsak att skjuta upp anhållan om tillstånd att använda konventionellt utsäde över den tidpunk-

Kontrollavdelningen

Datum

Dnr

Enheten för import-, export- och ekokontroll/Ekosektionen

16.4.2014

3196/0405/2014

ten. Ansökan om undantagstillstånd ska normalt sökas före den 1 maj, men sådd är tillåten först när tillståndet har beviljats.

Det beviljade tillståndet är i kraft från det datum då ansökan inkommit till NTM-centralen. Tillståndet är emellertid i kraft redan från anskaffningsdatum om tidpunkten kan verifieras med ett åtföljande dokument, t.ex. med kopia av beställningsbekräftelse eller räkning, som är daterad senast två veckor innan ansökan inkom till NTM-centralen. NTM-centralen strävar efter att behandla ansökan inom två veckor.

Närmare information om förutsättningarna för beviljande av tillstånd, ansökningsanvisningar och blanketter för ansökan ingår i guiden Ekologisk produktion 1: Allmänna villkor och villkor för växtproduktion samt på Eviras webbplats: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Blanketter och anvisningar > Tillståndsansökningar. Också spalten Frågor och svar ger svar på de vanligaste frågorna om ekologiskt förökningsmaterial: Evira > Sakenheter > Ekologisk produktion > Frågor och svar > Växter.

2. Webbförteckningar över produktionsinsatser som lämpar sig för ekoproduktion

Utöver registret över ekologiskt förökningsmaterial förs en förteckning över produktionsinsatser som lämpar sig för ekoproduktion på Eviras webbplats: Evira > Sakenheter > ekologisk produktion >

- Gödsselfabrikat: Växter > Gödsling
- Växtskyddsmedel: Växter > Växtskydd

Förteckningarna är nödvändigtvis inte heltäckande, utan också andra produkter som uppfyller villkoren får användas.

3. Baljväxter som såtts för olika ändamål vid uträkningen av baljväxtåren

Växtföljden har som uppgift att bevara och förbättra jordmånens fruktbarhet och biologiska aktivitet. Därför ska balj- och grüngödslingsväxter ingå i växtföljden. Lagstiftningen ger ändå ingen exaktare definition av minimikraven för växtföljden. För att skapa enhetlig praxis har Evira gett sin egen tolkning av kraven. De beskrivs i kapitel 15 i guiden Allmänna villkor och villkor för växtproduktion.

Den centrala tolkningen är att baljväxterna ska utgöra minst 30 procent av växtföljden på vart och ett skifte. I Eviras tolkningar har det inte tidigare preciserats hur exempelvis blandade växtbestånd, botten- och fånggrödor eller baljväxter som såtts under skyddssäd beaktas när man räknar ut baljväxtåren. Eviras nya tolkning lyder på följande sätt:

Som hela baljväxtår kan man beakta (exempel inom parentes):

- Ett- eller fleråriga vallar där vallbaljväxter är dominerande (rödkläver–timotej -vall)
- Grüngödslingsväxtlighet innehållande ett- eller fleråriga baljväxter (vicker-havre-rajgräs)
- Blandade växtbestånd innehållande ettåriga baljväxter (ärt-havre)
- Ettåriga rena växtbestånd av baljväxter (bondböna)

Med koefficienten 0,3 kan man beakta baljväxter som såtts för olika ändamål, såsom

- Botten- eller fånggrödor (persisk klöver)
- Vallbaljväxter som såtts i skyddssäd (rödkläver)
- Fånggrödor t.ex. efter tidig potatis (ärt)
- Fleråriga grödor i gångarna vid radodling av bärväxter, t.ex. jordgubbe (vitkläver)

Växterna enligt koefficient 0,3 kan ändå inte vara de enda baljväxterna i växtföljden.

Kontrollavdelningen

Datum

Dnr

Enheten för import-, export- och ekokontroll/Ekosektionen

16.4.2014

3196/0405/2014

Utsädesmängderna av baljväxter ska vara lämpliga för ändamålet.

Exempel

Femårig växtföljd: vårsäd + klöverfrö – klövervall – klövervall – höstsäd – ärt-havre.

Baljväxtåren: 0,3 + 1 + 1 + 0 + 1 = 3,3. Dvs. andelen baljväxter i växtföljden är 66 procent.

Ändringarna tillämpas på nya växtföljder från och med 2015.

AKTUELLT OM KONTROLLEN AV EKOLOGISK DJURPRODUKTION

1. Evira slopade två förteckningar över ekologisk djurproduktion 1.1.2014
2. Organiskt selen är inte godkänt för ekoproduktion
3. Ändrad klassificering av foderjäst inom ekoproduktionen
4. Fågelinfluensa och utevistelse för fjäderfä
5. Köp och försäljning av ekodjur
6. Anskaffning av konventionellt uppfödda unga fjäderfä
7. Konventionellt producerade proteinfoder vid utfodring av svin och fjäderfä
8. Användning av konventionell melass vid utfodring av ekologiska idisslare

1. Evira slopade två förteckningar över ekologisk djurproduktion 1.1.2014

Evira förde inofficiella förteckningar över sådana tillsatser som används vid framställning av ensilage, s.k. ensileringsmedel, inom ekologisk produktion samt över ekofoder och foder som lämpar sig för ekoproduktion. Evira slutade föra dessa förteckningar vid utgången av 2013. Ett odlarbrev daterat 14.11.2013 med information om saken skickades till gårdar med ekologisk husdjursproduktion.

Förpackningspåskrifterna anger om fodret lämpar sig för ekoproduktion

Fodrets förpackningspåskrifter ger också i fortsättningen ekoodlaren information om huruvida fodret lämpar sig för ekologisk produktion. Tillverkaren eller marknadsföraren av foder är alltid ansvarig för att fodret uppfyller kraven i foderlagstiftningen samt kraven för ekologisk produktion. Foder som lämpar sig för ekologisk produktion märks med frasen "Får användas i ekologisk produktion enligt förordning (EG) nr 834/2007 och (EG) nr 889/2008". Vid ekologisk produktion är det endast tillåtet att använda fodertillsatser som nämns i bilaga VI till Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 och dess ändringsförordning (EU) nr 505/2012. I namnet på ett ekologiskt foder som uppfyller bestämmelserna och är avsett för produktionsdjur får ordet "eko" eller "ekologisk" användas och på etiketten EU:s ekologotyp, Europalövet, om aktören så önskar.

Hur gör jordbrukaren i fortsättningen?

Jordbrukaren kan använda slut sina lager av foder som ingått i Eviras förteckningar. En ekogård ansvarar alltid för att de foder den använder lämpar sig för ekoproduktion och att dagsransonerna inte överskrids.

När jordbrukaren framöver köper tillsatser som används för ensilageframställning inom ekologisk produktion eller ekofoder eller foder som lämpar sig för ekoproduktion, ska han eller hon med hjälp av förpackningspåskrifterna och den som säljer/marknadsför produkten försäkra sig om att produkten är lämpad för ekoproduktion. Om produktens förpackningspåskrifter inte anger att produkten lämpar sig för ekoproduktion bör jordbrukaren be försäljaren utreda saken direkt med tillverkaren eller marknadsföraren. Vid problemsituationer kan man kontakta ekorådgivaren eller Evira.

2. Organiskt selen är inte godkänt för ekoproduktion

Oorganiska former av selen, natriumselenit och natriumselenat, får användas på ekogårdar tills vi får ett beslut om godkännande av organiskt selen inom ekoproduktionen.

3. Ändrad klassificering av foderjäst inom ekoproduktionen

Inaktiverad eller avdödad jäst klassificeras fr.o.m. 1.1.2014 som ingredienser av jordbruksursprung inom ekoproduktionen. Med stöd av kommissionens undantagsbestämmelse får konventionell jäst fortfarande användas i foder för ekologiska svin och fjäderfä fram till utgången av 2014, om det inte finns ekologiskt producerad jäst att tillgå. För användningen av konventionellt proteinfoder har man fastställt en maximal mängd som beräknas utifrån den mängd

Kontrollavdelningen

Datum

Dnr

Enheten för import-, export- och ekokontroll/Ekosektionen

16.4.2014

3196/0405/2014

torrsubstans i foder framställda av jordbruksprodukter som har använts under ett år (12 månader). Den maximala mängden är 5 % av den sammanlagda mängden torrsubstans. Av ekogårdens foderbokföring ska det framgå hur mycket ekofoder och konventionellt producerat proteinfoder som har använts på gården.

Det är inte möjligt att använda konventionell jäst till ekologiska idisslare.

Det är också i fortsättningen tillåtet att använda levande jästsvampar. Levande jästsvampar är fodertillsatser och de hör till de zootekniska tillsatserna, av vilka alla enzymer och mikroorganismer som är godkända att användas i foder inom EU är tillåtna. Det enda kravet inom ekologisk produktion är att de här tillsatserna inte har producerats av genetiskt modifierade organismer (GMO) eller av produkter som framställts av eller med GMO. Evira har gett aktörerna instruktioner om att i dessa fall skaffa sig en skriftlig deklaration där säljaren intygar att genteknik inte har använts vid produktionen av tillsatserna.

4. Fågelinfluensa och utevistelse för fjäderfä

På grund av risken för fågelinfluensa ska fjäderfä hållas antingen inomhus eller också ska deras rastgård skyddas helt och hållet till exempel med ett tillräckligt finmaskigt nät under perioden 1.3 -31.5. Av den orsaken börjar kravet på utevistelse för fjäderfä på ekogårdar tillämpas först 1.6.2014. Om aktören vill inleda fjäderfäns utevistelse före början av juni måste han eller hon göra en anmälan om hållandet av fjäderfä utomhus till den lokala kommunalveterinären.

5. Köp och försäljning av ekodjur

Vid köp eller försäljning av ekodjur måste man försäkra sig om att djuren alltid åtföljs av ett gällande ekointyg och överensstämmelseförsäkran. Ekointyget anger att aktören hör till ekologisk kontrollen och med överensstämmelseförsäkran bevisar aktören att djuret är ekodugligt.

6. Anskaffning av konventionellt uppfödda unga fjäderfä

Undantaget som gäller anskaffning av konventionellt uppfödda unga fjäderfä som är yngre än 18 veckor fortgår fram till 31.12.2014. Efter det kan aktören med NTM-centralens tillstånd skaffa sig konventionellt uppfödda småkycklingar. Tillståndet ska sökas innan djuren skaffas. Ett villkor för anskaffningen är att det inte finns tillräckligt med ekologiskt uppfödda unga fjäderfä att tillgå. När unghöns avsedda för äggproduktion anländer till gården ska de vara yngre än tre dagar.

7. Konventionellt producerade proteinfoder vid utfodring av svin och fjäderfä

Fram till utgången av 2014 är det möjligt att i begränsad utsträckning (5 %) använda annat än ekologiskt producerat proteinfoder vid utfodringen av svin och fjäderfä.

8. Användning av konventionell melass vid utfodring av ekologiska idisslare

Konventionellt producerad melass kan användas vid framställningen av foder som lämpar sig för ekologisk produktion och ges till ekologiska idisslare, om ekologiska alternativ inte finns att tillgå. Användningen av konventionell melass har begränsats till industriell tillverkning av ekofoder, i andra fall är användningen förbjuden (t.ex. gårdsblandningar, blandfoder, energitillskott efter kalvning). Användningen av konventionell melass har på en ekogård begränsats till högst 1 % av den årliga (en 12-månadersperiod) foderstaten. Foderstaten beräknas per djurslag utifrån torrsubstansen i foder av jordbruksursprung. Ekologiskt producerad melass får användas utan begränsning i foder för ekologiska idisslare.

